

ƏLƏSGƏR TALİBOĞLU

BUDAQ TƏHMƏZ - 80

BUDAQ TƏHMƏZ YARADICILIĞINDA VƏTƏN MÖVZUSU

(Naxçıvan dövlət radiosu öz verilişlərinə Budaq Təhməzin

"Bir gün Naxçıvanda sən qonaq olsan" şeirinin oxunuşu ilə başlayır)

Bir vaxtlar respublikamızın ayrı-ayrı rayonlarında rayon qəzetlərinin nəzdində ədəbi dərnəklər fəaliyyət göstərirdi. Şərur rayonunda çıxan "İşıqlı yol" qəzetinin nəzdində də "ŞƏRUR QÖNÇƏLƏRİ" adlı ədəbi dərnək vardı. Hazırda həmin dərnək "Şərur" ədəbi birliyinə çevrilmişdir.

Bu dərnəyin bətnindən yoğrulub çıxan ədəbiyyatşünas alim - akademik Muxtar Kazımoğlu, şair Sona Vəliyeva, şair Kəmaləddin Qədim, Vaqif Məmmədov, Rafiq Oday, İbrahim Yusifoğlu, İncilab Orxan, Məmməd Tahir, Aləm Kəngərli kimilərin adlarını bu gün iftixarla çəkmək olar ki, onlar öz dəsti-xəttləri, imzaları ilə Azərbaycan ədəbiyyatında daha çox tanınan və sevilən qələm sahiblərindəndirlər.

"Şərur qönçələri" ədəbi dərnəyinin bətnində söz-söz yoğrulmuş, misra-misra bişən və şeir-şeir ucalan şairlərimizdən biri də vaxtı ilə bu dərnəyin rəhbərlərindən biri olmuş Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Məmməd Araz mükafatı laureatı şair BUDAQ TƏHMƏZdir.

Budaq müəllimlə tanışlığımın tarixçəsi desəm ki, çox uzundur, heç də yanılmaram. Mən onu orta məktəbdə oxuduğum illərdən tanımışam. İlk öncə rayon qəzetinin səhifələrindən - qiyabi olaraq, orta məktəbi bitirdikdən sonra "Şərur qönçələri" ədəbi dərnəyinə ayaq açdığım gündən isə əyani olaraq tanımışam. Şeirlərini necə sevmişəmsə, özünü də eləcə sevmişəm: gözəl şair və səmimi insan kimi...

Şairin ayrı-ayrı illərdə "Mən vətənin oğluyam", "Şair ürəyi", "Vətən dərdi", "Çətin dövrən özə məni", "Ötən günlərim", "Gəmiqayaya salam", "Qönçəbəyim" və s. kitabları çap olunmuşdur.

Budaq Təhməzin şeirlərində Vətən mövzusu daha qabarıq və dolğun şəkildə öz noetik əksini tapmışdır. Bu da səbəbsiz deyildir. Çünki şair öz ilhamının mayasını yalnız və yalnız Vətən torpağının qayasından, daşından, bərəkətli zəmisindən, coşqun suyundan almışdır. Doğulduğu kəndindən başlanan Vətən sevdasının sərhədləri onun üçün Borçalıdan, Göyçədən, Dərbənddən, Təbrizdən, Zəncandan, Kərkükdən, neçə-neçə adını saymadığım müqəddəs qədim Türk torpaqlarından keçir. Onun qəlbində Vətən sevdası gündən-günə alışıb yanan atəşin bir ocağa bənzəyir. O ocaq səksən ildir ki,

onun qəlbində sönmək bilməyir və inanıram ki, sönməyəcəkdir...

*Səfərdəyəm gecə-gündüz,
Hər obada bir cığır, iz.
Darıxıbdır dağlar mənsiz,
Qoy söykənim sinəsinə.*

*Nəğməm, şeirim, ana Vətən,
Qoymaz düşə saçıma dən.
Bir gün ölsəm yolunda mən,
Yarın, qoyun sinəsinə.*

"Nəğməm, şeirim ana Vətən..." deyən şairin sözüündə nə qədər də böyük həqiqət vardır. Əgər bu həqiqət olmasaydı, şairin aşağıdakı misraları da deməyə heç qüdrəti çatmazdı:

*Zirvə cəsarətimdi,
Vətən el qeyrətimdi.
Vətənsizlər yetimdi,
Mən Vətənin oğluyam.*

Və bu fikrini qüvvətləndirmək üçün şair Vətən sevdasına bağlı olduğunu aşağıdakı misraları ilə daha dolğun və poetik bir formada açıb göstərir:

*Əgər çağlamasa ilham sinəmdə,
Alışar sinəm də, yanar sinəm də.*

*Məhəbbət olmasa elə sinəmdə,
Mən eldən, obadan necə yazaram.*

Şairin hər kitabını oxuduqca orada Vətən torpağına olan məhəbbətinin, sevgisinin bariz ifadəsinin müxtəlif forma çalarlarına addımbaşı rast gəlirik.

Buna isə sevinməyə bilmirik:
*Sönməz günəşim, nurum,
Əyilməyən qürurum.
Şahdağutək vüqarlı,
Qışı günnü, həm qarlı.
Günləri al səhərli,
Çölləri bol bəhərli.
Günəş nurlu məkanım,*

Anam - Azərbaycanım! - deyən şairin sevgisi necə də ülvi və əsrarəngizdir...

Bütün şairlərimiz kimi şair qardaşım Budaq Təhməzi də yağılardan qarış-qarış işğal etdiyi -itirdiyimiz torpaların, o cümlədən, Qarabağ torpağının yanqısı içini için-için yandırır və ruhunu hər zaman sızım-sızım sızladır.

*Yaralarım dərin-dərin,
Başdan aşıb dərdi-sərim.
Haray çəkir Kəlbəcərim,
Ürəklərə çəkilib dağ,
Yarahıdır ana torpaq.*

*Şuşa yandı, Laçın yandı,
Yandı, için-için yandı.
Aman, Allah, içim yandı,
Ürəklərə çəkilib dağ,
Yaralıdır ana torpaq.*

*Dözəmmirəm belə dağa,
Qan qardaşım, qalx ayağa,
Yürüş edək Qarabağa.
Ürəklərə çəkilib dağ,
Yaralıdır ana torpaq!*

- deyən şair dəlilər kimi hayqıraraq qəlbindəki ağrı-acıları acı bir dillə ifadə edə-edə Vətən oğullarını Qarabağı yağı pəncəsindən qurtarmağa səsləyir. Bu isə son dərəcə inandırıcı və təbiidir. Çünki Vətən sevdasıyla ürəyi köz-köz, söz-söz, sətir-sətir, bənd-bənd, şeir-şeir yanan bir şairdən bundan artıq nə gözləmək olar ki?!

Odur ki, şair Araz dərindən, Qarabağ nisgildən qövr etməkdə olan yaralarımızdan yana-yana, həsrətlə yazdığı kimi, gördüyü gözəlliklərdən, sevinc doğuran duyğulardan da ilhamla söz açır:

*Boğar məni heyrətim,
Haray salar qeyrətim.
Qalar vərəqlər yetim,
Mən şeir yazmayanda.*

*Bülbül susar çəməndə,
Düşər saçıma dən də.
Məni qınar Vətən də,*

Mən şeir yazmayanda. - deyən şair çap olunmağa o qədər də güc verməsə də bu gün də yazıb yaratmaqdadır.

O, şair ürəyini narahat bir dənizə bənzədir. Onun dediyi kimi, "o dənizinsə öz aləmi vardır..."

Sevimli şairimiz təkcə Vətən mövzusunda qapılıb qalmır. O yaşadığı həyatın hər sahəsindən rəng-rəng mövzular taparaq poetik biçimə sala bilir. Eyni zamanda, şeirimizin klassik mövzusu olan məhəbbət mövzusunda da yan keçmir. "Kəndimizə bir qız gəlib şəhərdən", "Küs demə", "Bu qız" şeirləri onun bu mövzudakı ən uğurlu şeirlərindəndir:

*Dəymiş nardı, yanaqları allanıb,
Şaftalıtək dodaqları ballanıb.
Hörükləri gərdəninə sallanıb,
Ağlımı başımdan alıbdı bu qız,
Məni kəməndinə salıbdı bu qız.*

*Qaşlar qara, gözlər ceyran gözüdü,
Gözəllikdə gözəllərin gözüdü.
Bəlkə elə, hürri-qılman özüdü,
Ağlımı başımdan alıbdı bu qız,
Məni kəməndinə salıbdı bu qız.*

Budaq Təhməzin "Gəmiqayaya salam", "Ötən günlərim", "Aşıq Nabat", "Qürbətdən gələn səs", "Oxunmamış ürəyim", "Qönçəbəyim" və "Dağlara sözüüm" kimi poemaları, "Asnı və Qara" və bir də "Arpaçay əfsanəsi" kimi mənzum pyesləri vardır ki, bunlar da şairin çoxşaxəli yaradıcılıq dünyasından soraq verir.

Şair körpə balalarımızı belə unutmayıb. Onlar üçün də çoxlu gözəl şeirlər yaradıb. O, "Budaq babının nağılları" adlı uşaq şeirlərindən ibarət kitabını nəfis şəkildə çap etdirərək balalarımıza ərməğan etmişdir.

Dəcəldi yaman

Balaca Totu.

Nənəsi deyir:

-Ay qız, düz otu!

Bəsdi aldatma

Körpə Salmanı.

Dişləyib vermə

Ona almanı.

Çox sevindirici haldır ki, Naxçıvan dövlət radio-su öz verilişlərinə Budaq Təhməzin "Bir gün Naxçıvanda sən qonaq olsan" şeirinin oxunuşu ilə başlayır.

Yurduna-yuvasına, elinə-obasına sıx tellərlə bağlı olan Budaq Təhməz şeirlərindən birində belə deyir:

*Deməyin ki, bir ağacda budağam,
Ötən bülbül, dinən diləm, dodağam.
Bu dünyada bircə misram qalarsa,
Ölməmişəm, demək onda mən sağam.*

Səksənin dizini böyük şövqlə, ilhamla qatlayan, ey şair, sənə ölməyə haqqın yoxdur. Çünki sən yazan qələmin, yaratmaq eşqiylə çarpan ürəyin hələ ki, durmaq bilmir. Ona görə də sizə ilk öncə can sağlığı, sonra isə böyük yaradıcılıq uğurları arzulanır.

27.09.2018.